

Van Eden naar Hooglied

Van 18-20 oktober 2007 waren in Londen zo'n 1800 afgevaardigden uit 109 landen bijeen op de internationale conferentie 'Women deliver'. Het doel was om na te denken over 'veilig moeder worden'. Vanuit Nederland nam ook Prisma, vereniging van christelijke ontwikkelingsorganisaties, aan de conferentie deel.

Bedroevend

Wanneer de moedersterfte in de periode 1990-2015 met 75% naar beneden kan worden gebracht, wordt daarmee millenniumdoelstelling 5 gehaald. Maar er is nog een lange weg te gaan. Lijkt er in Azië een duidelijke vooruitgang te zijn en de moedersterfte ongeveer gehalveerd, in Afrika is de daling nog nauwelijks zichtbaar: een teruggang van 920 vrouwen per 100.000 in 1990 naar 900 in 2007 is ronduit bedroevend. Natuurlijk speelt hierin ook armoede een rol: als je het hebt over het naar beneden brengen van de moedersterfte, moet je tegelijkertijd praten over eerlijke handel en over het voorkomen van het vertrek van Afrikaanse artsen (vaak op uitnodiging!) naar het westen. Het motto van de conferentie "Investeren in vrouwen - het betaalt terug" zou daarom breder moeten worden getrokken dan alleen de gezondheidszorg.

"Met smart zult gij kinderen baren..."

In het Afrikaanse land Niger sterft één op de zeven vrouwen aan de gevolgen van een zwangerschap. In het rijtje van hoge risico landen wordt Niger op de voet gevolgd door Sierra Leone, Afghanistan, Tsjaad en Somalië. Ierland loopt veruit aan kop met 1 op de 47.600 vrouwen, samen met landen als Bosnië-Herzegovina, Italië en Duitsland. In Nederland betreft het één op de 10.200 vrouwen.

Vertraging

Hoe komt het dat er in ontwikkelingslanden zoveel problemen rondom zwangerschap en geboorte zijn? En waarom wordt er zo weinig hulp gezocht? Er is sprake van drie soorten vertraging in het ontvangen van medische zorg: oponthoud in de beslissing om hulp te zoeken, afstand tot de dichtstbijzijnde kliniek of ziekenhuis en oponthoud als het gaat om de daadwerkelijke behandeling. Dit kan onder andere veroorzaakt door een gebrek aan kennis, door culturele gebruiken zoals de traditionele genezer om de hoek, door gebrek aan transportmiddelen of aan de kant van de gezondheidsaanbieder de afwezigheid van personeel of medicijnen. Effectieve manieren om de sterftecijfers te verlagen zijn het aanbieden van een totaalpakket van zorg rondom de geboorte, het trainen van verloskundigen en het bieden van snelle verloskundige zorg bij complicaties. De laatstgenoemde drie strategieën werden ook meegenomen in de slotconclusie van de conferentie. Ook het belang van synergie tussen de verschillende sectoren is een punt van aandacht om mee naar huis te nemen.

De tuin van Hooglied

Er werd ook nagedacht over de rol van de zogenaamde faith based organisations (FBOs), de organisaties die vanuit levensbeschouwelijk perspectief hulp bieden. In Afrikaanse landen leveren veelal christelijke organisaties tot wel 60% van alle diensten op gezondheidszorggebied. Tegelijk moet geconstateerd worden, dat er binnen de kerken maar weinig aan seksuele voorlichting wordt gedaan. Een predikant van de Latijns-amerikaanse raad van kerken vroeg zich af waarom het Hooglied van Salomo binnen de kerken zo onbekend is als het gaat om seksualiteit. Hier wordt seksualiteit immers openlijk en positief beschreven, maar "hoewel we uit de tuin van Eden zijn buitengesloten, zijn we de tuin van het Hooglied nooit binnengegaan". Daarnaast is er ook buiten de kerken vaak een verkeerde beeldvorming over kerkelijke kaders rondom seksualiteit en wordt er vanuit gegaan dat christenen alleen maar overal tegen zijn.

Politieke wil

Tijdens de conferentie in Londen ontmoetten mensen uit de verschillende sectoren elkaar per continent. Naast veel herkenning blijkt steeds weer dat zonder politieke wil dit onderwerp niet op de agenda van de belangrijke actoren komt. Parallel aan de conferentie liep er daarom een forumdiscussie van ministers. Totaal zo'n 150 genodigden uit de 30 landen met de hoogste moedersterftcijfers discussieerden over oplossingen.

Abortus

Als gesproken wordt over seksuele en reproductieve gezondheidszorg (een belangrijk item in het beleid van minister Koenders), wordt internationaal in eerste instantie verwezen naar de declaratie van Cairo die is opgesteld in 1994. Terecht wordt vaak gesteld dat deze op de individuele rechten gebaseerde verklaring uit de feministische hoek komt. Daarom is het legaliseren van abortus een punt dat vaak als eerste wordt genoemd, omdat ook onveilige abortussen bijdragen aan moedersterftcijfers. Bij onveilige abortussen kunnen we denken aan illegaal uitgevoerde abortussen door artsen, maar ook aan culturele praktijken als het doden van het embryo met een scherp voorwerp. In de christelijke hoek gaan dan, begrijpelijk en terecht, vele wenkbrauwen omhoog. Wat velen echter niet weten is dat wanneer er voldoende aandacht wordt besteed aan het aanpakken van de héle Cairo-agenda, dit er juist toe zal leiden dat het aantal (veilige én onveilige) abortussen zal afnemen. Hier ligt een taak voor christelijke werkers in gezondheidszorg en ontwikkeling om dit punt verder uit te werken.

Meer informatie over de conferentie is te vinden op: <http://www.womendeliver.org>